

Beter lezen door Theaterlezen

Liesbeth Blommaert

Rollen

bron: de professionele leesmediaconsulent

Expert

Kies 1 of maximaal 2 kaartjes voor jouw rol als je denkt aan lezen

Adviseur, Expert, Bouwer, Verbinder, Trainer

Adviseur

Waaraan zien we dit, merken we dit?

Wat doe je in deze rol?

Schrijf het voor jezelf op en bespreek met anderen
en zoek een plek.

Bouwer

Trainer

Verbinder

Mijn rol als Theaterlezen expert

Liesbeth is Specialist Jeugdliteratuur gericht op *van ieder kind een lezer maken* via professionals door middel van advies, coaching en trainingen, lesbrieven.

Elseline is uitgever van boeken voor kinderen die niet graag lezen, uitgeverij de Inktvis.

Programma van vandaag

11:25-12:20

Start

De verschillende rollen

Mijn rol als expert theaterlezen

Intrinsieke motivatie en communicatie

Theaterlezen moet je doen

Theorie Theaterlezen-vloeiend lezen

Kerdoelen Nederlands

Theaterlezen moet je doen

Declameren

Wat ga jij morgen doen?

Intrinsieke motivatie

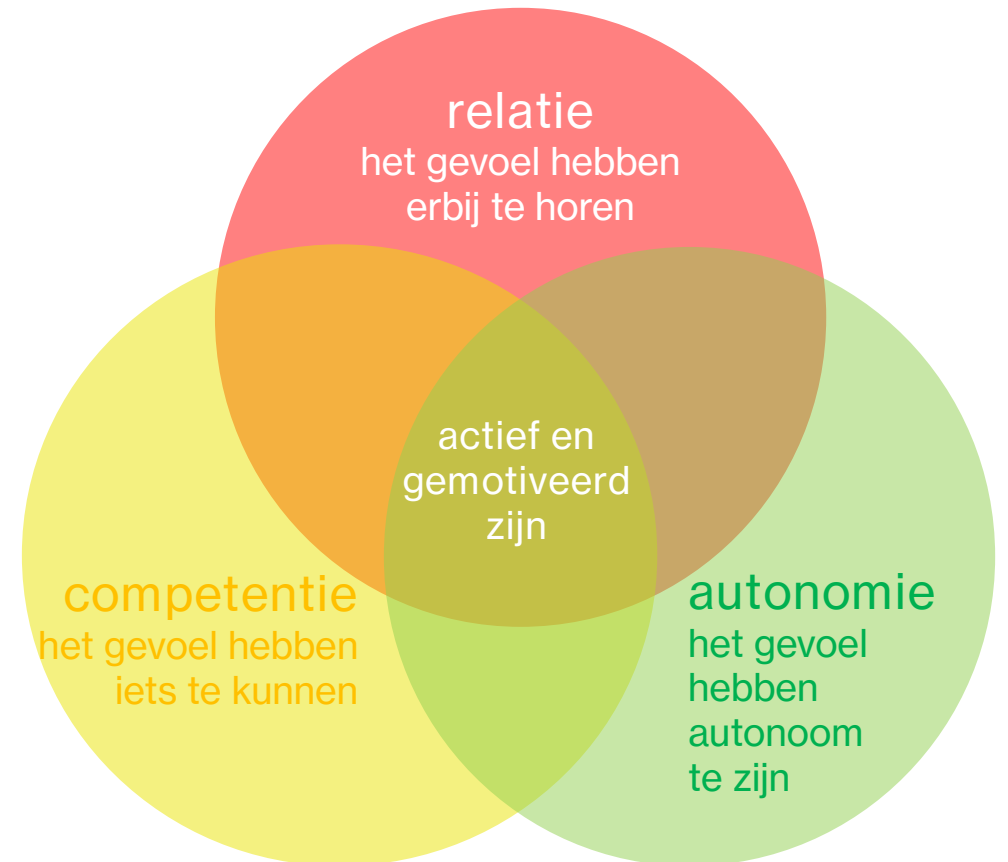
Je wordt een actieve en gemotiveerde lezer als je aan 3 basisbehoeften aandacht geeft :

Relatie: het gevoel hebben erbij te horen

Competentie: het gevoel hebben iets te kunnen

Autonomie: het gevoel hebben autonoom te zijn

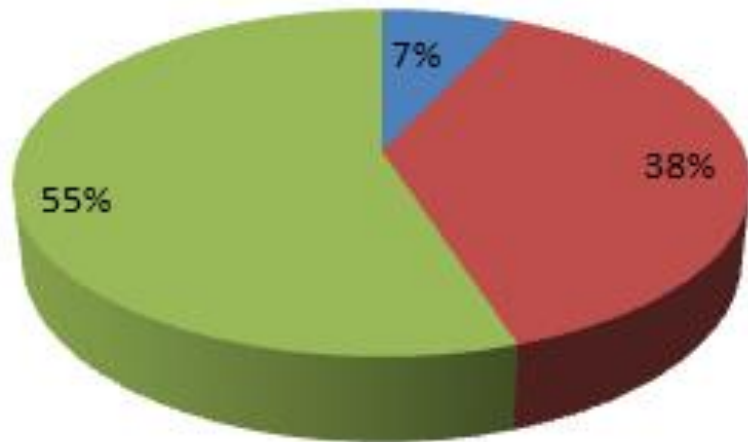
zelfdeterminatietheorie van Deci en Ryan

Menselijke communicatie:

1. Gezichtsmimiek en lichaamstaal
2. De intonatie die wordt gebruikt
3. De woorden die worden gesproken

■ Woorden ■ Tonaliteit stem ■ Lichaamstaal

Wat is theaterlezen

- Je leest samen, hardop
- Je kiest je eigen rol
- Je oefent voor een optreden
- Je leest vloeiend, lezen zoals je praat
- Je leest voor een publiek
- Je ontvangt applaus
- Je hebt alleen je boek nodig en je stem

Theaterlezen is een motiverende leesvorm

Doel van het oefenen is niet het oefenen zelf, maar het optreden. Je voelt je een ster.

Door een rol te kiezen kun je je beter inleven in het personage.

Je luistert eerst naar de tekst die wordt voorgelezen en praat daarna over de inhoud en personages en daarmee voel je je meer betrokken.

Lezen en luisteren gaan hand in hand.

Door middel van mini lesjes over leestekens, klemtoon, dynamiek en expressie bereid je de leerlingen voor op het optreden.

Leerlingen geven elkaar feedback en ook de leerkracht geeft feedback en doet voor.

Je oefent in meer vloeiend lezen, dat is lezen zoals je praat.

Vloeiend lezen

Vloeiend lezen is gelijktijdig decoderen en begrijpen.
Zonder snelheid, accuratesse en expressie
kan een tekst niet worden begrepen.

Expressie in lezen:

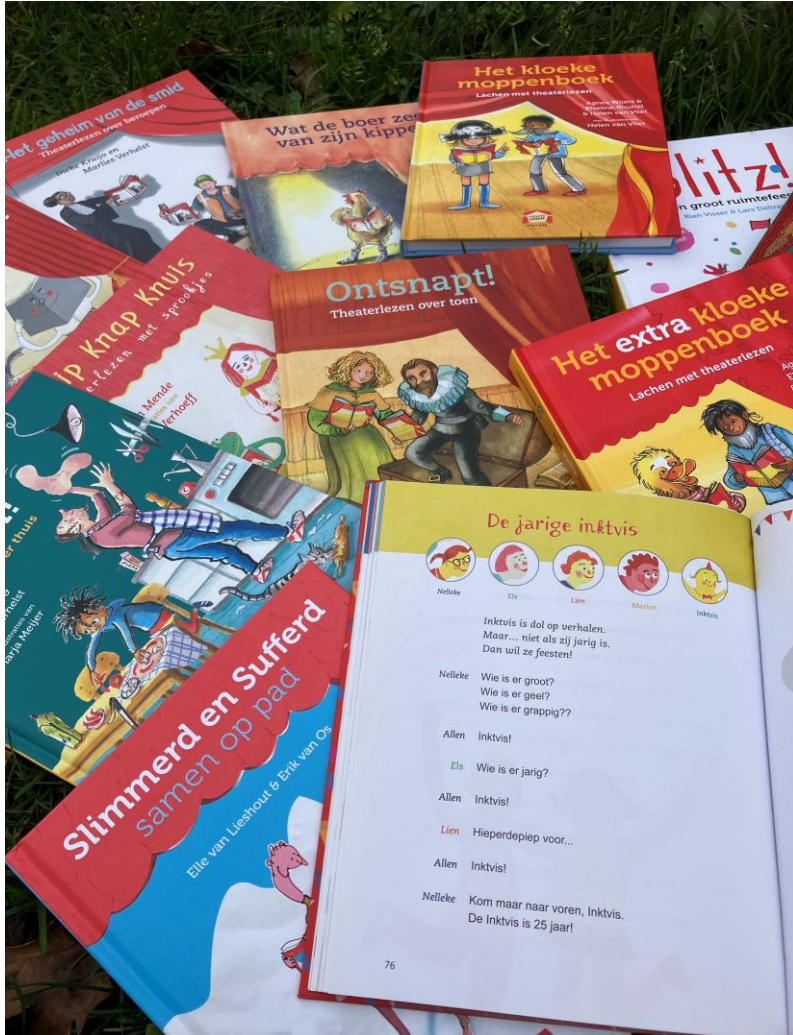
- Letten op leestekens
- Woorden groeperen
- Over de regel heen lezen
- Benadrukken van attentiewoorden
- Leestempo aanpassen

Vloeiend lezen ontwikkelt zich door veel te lezen.

De ontwikkeling van vloeiend lezen kun je volgen door een checklist vloeiendheid.

Wat zijn geschikte teksten?

- Korte, afgeronde teksten nodigen uit tot herhaling
- Helder, duidelijk plot
- Humor
- Gelijkwaardige beurtname
- Interessante karakters met veel verschillen
- Overzichtelijke vormgeving

Teksten met leerlingen maken

Zelf vanuit kinderboeken theaterleesteksten maken, maar denk aan auteursrecht

Toneellezen versus Theaterlezen

Allebei gericht op:

- samen lezen
- vloeiend lezen / leesbegrip
- leesmotivatie en –plezier

Verschil:

Toneellezen: doorlopende verhalen, dubbelrollen, samenleesactiviteit, AVI

Theaterlezen: los van elkaar te lezen teksten, gericht om mee op te treden

Organisatie

Met de hele klas is mogelijk

Kleine groepjes voor zwakke lezers

Dezelfde niveaus zo veel mogelijk bij elkaar

Vier tot vijf sessies:

- Niet te weinig / niet te vaak
- Ieder een eigen boek
- Rollen verdelen/praten over personages/praten over inhoud
- Generale... en uitvoering!
- Eventueel ook thuis oefenen

Uitvoering

Zitten of staan?

Theaterspecifiek: lichaamshouding, oogcontact, gezichtsexpressie.

Instructies voor de uitvoering:

opkomen
voorstellen
omgaan met fouten
applaus met een buiging in ontvangst nemen

Geluidsopname of filmpje voor ouderbetrokkenheid

Nieuwe kerndoelen

Nederlands

Kerndoel 18 Verhalende teksten

- De leerling toont inzicht in verhalende teksten:
- *Beschrijven welk probleem of welke wens van een hoofdpersoon de motor van het verhaal is en hoe het verhaal zich ontwikkelt;*
- *Beschrijven van verschillende hoofd- en bijfiguren, helpers en tegenspelers en hun karaktereigenschappen;*
- *Benoemen van de verteltechnieken die een schrijver gebruikt om spanning op te bouwen.*
- *Denk daarbij aan: het probleem waarin het hoofdpersonage verwickeld raakt uitspelen.*

Kerndoel 19 Literaire genres

- De leerling toont inzicht in genrekenmerken van literatuur:
- *Onderscheiden van poëzie-, proza- en dramateksten op basis van eenvoudige genrekenmerken;*
- *Denk daarbij aan: teksten van verschillende literaire genres lezen en de kenmerkende aspecten bespreken zoals een dagboektekst, limerick, fabel, theatertekst, liedtekst, sprookjes en non-fictie.*

Actie: Theaterlezen moet je doen!

Voetballen

uit: Een bos vol confetti over de natuur door Ineke Kraijo en Marlies Verhelst

Finn en Berkay gaan voetballen in het bos achter hun school

Finn Ik wil keeper zijn.

Berkay Zie je die twee bomen?
Ga daar maar tussen staan.

Finn Ik waarschuw je: ik ben in vorm en houd elke bal tegen.

Berkay Jammer dat we maar met z'n tweeën zijn.
Nu kunnen we geen partijtje doen.

Finn Konden bomen maar voetballen, dan hadden we een heel elftal.

Berkay Natuurlijk kunnen bomen niet voetballen. Ze zijn geschorst.

Declameren

Edward van de Vendel.

This varkentje

'There was this varkentje from Holland,
and this varkentje had a dream.
He wanted to be a turnkampioen,
but zijn voetbalvarkentjesteam
said: What? That is for whatjes!
You slingert alleen maar wat rond,
and then do you zeker een badpakje aan
and then everyone kijkt naar je kont.'"
"Ha ha ha ha ha ha ha,"
ze lachten long en breed.
But people,
ze knorden wel different
toen varken zijn oefening deed.
Want hij won dus a golden medaille.

Uit: Ik juich voor jou. Illustraties Wolf Erlbruch. Querido, 2013.

Zijn dream came hartstikke true.
So I say to you: Beste children,
if varken het kan,
why not you?
I say: Blijf in jezelf believe.
I say: The world will giggle misschien,
but I say: Just follow the varkentje,
let the world your kontje maar zien.
Let varkentje be your voorbeeld!
Let varkentje be your man!
Oh, I say to you,
heel mijn biggetjesland:
You
oinksolutely
can!'

Declameren

Zelf aan de slag

Pak een dichtbundel

Maak groepjes van 3 tot 4 personen

Ieder kiest een gedicht uit

Oefen voor jezelf

Laat het aan je groepje horen

Veel plezier!

Wat ga je morgen hiermee doen?

Conclusie

Theaterlezen voor kinderen micro doelen:

- motiveert (speciaal voor zwakke lezers)
- activeert de positieve leesspiraal
- kinderen worden er betere lezers van
- biedt aanknopingspunten voor kleine instructiemomenten
- nodigt uit thuis te oefenen en in de vakantie!
- geeft veel leesplezier!

Conclusies voor leesonderwijs: macro doelen, overkoepelend

- sluit aan bij de 3 voorwaarden voor intrinsiek leren en bij de diverse representatiesystemen
- sluit aan bij de nieuwe kerndoelen
- bevordert de ontwikkeling van rijk en gevarieerd taalgebruik

theaterlezen is evidence-based geschikt als leesinterventie

En nu jij!

Wat neem je mee uit deze workshop?

Wat kun je morgen ermee doen?

Hoe ga je theaterlezen introduceren op jouw school?

Benader deze vraag vanuit je voorkeursrol.

Bedenk een aanpak voor jouw school.

Expert, Adviseur, Bouwer, Verbinder, Trainer

Expert

Adviseur

Bouwer

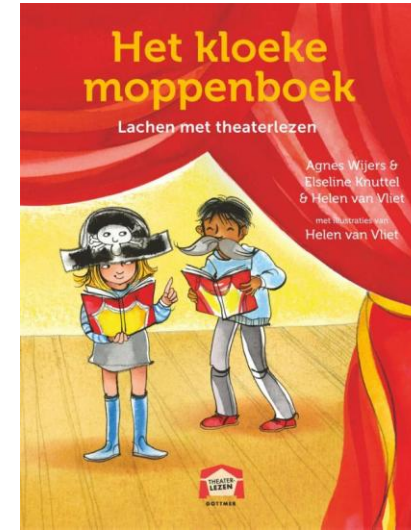
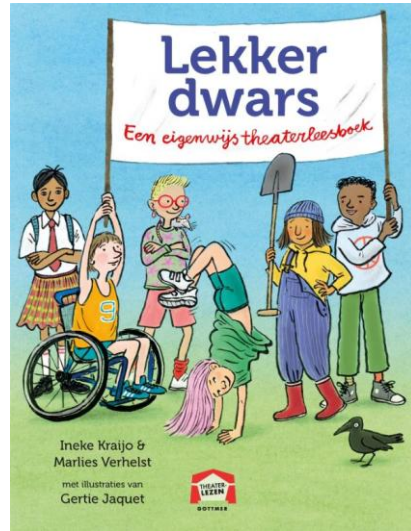
Trainer

Verbinder

Colofon

Met dank aan Elseline Knuttel

Gottmer kinderboeken

<https://gottmerkinderboeken.nl/theaterlezen/>

<https://gottmerkinderboeken.nl/product/pluk-de-dag-mier/>

Rijke taal door Erna v Koeven en Anneke Smits

www.liesbethblommaert.nl liesbeth@liesbethblommaert.nl

